

HRVATSKI JEZIK OD PREDMETA DO IZLOŽBE

(Izložba *Predmet: Hrvatski*, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 9. studenoga 2021. – 16. siječnja 2022.)

Jeste li se ikad zapitali otkad se hrvatski kao predmet poučava u školama? I kako se njegov status mijenjao tijekom povijesti? Jeste li znali da je najstariji udžbenik glagoljska početnica iz 1527. te da se poprilično omražena metoda poučavanja, koja se primjenjivala od prvih udžbenika sve do prve polovine 19. stoljeća, nazivala 'šlabikovanje'? Kako vam iz današnje perspektive zvuči činjenica da su nastavnici hrvatskoga jezika nekoć bili cijenjeni članovi društva koji su među prvima oblikovali i postavili temelje kroatistici?

Odgovore na ova kao i mnoga druga pitanja vezana uz život hrvatskoga kao predmeta u školi pruža izložba istoimenoga naziva *Predmet: Hrvatski*. Izložbu je osmislila Ana Čavar, predstojnica Katedre za metodiku hrvatskoga jezika i književnosti, a ostvarila ju je u suradnji s Lahorkom Plejić Poje s Katedre za stariju hrvatsku književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Izložba je održana u Klovićevim dvorima u Zagrebu od 9. studenoga 2021. do 16. siječnja 2022. Upravo traju pripreme za njezinu selidbu u Dubrovnik gdje će biti otvorena u sklopu programa jubilarnog 50. seminara Zagrebačke slavističke škole.

Predmet: Hrvatski suvremena je interaktivna i edukativna izložba namijenjena svim dobnim skupinama posjetitelja, a ponajviše ipak učenicima i studentima te nastavnicima i profesorima hrvatskoga jezika. Prva je to izložba u suvremeno doba digitalizacije i velikih promjena u školstvu koja nastoji sačuvati i usustaviti slabo istraženu povijest hrvatskoga kao nastavnog predmeta te pridonijeti provođenju promjena na baštinjenu znanju i tradiciji, to jest uvidu u spoznaje i bogatu ostavštinu obrazovanja od uspostave javnoga državnog školstva u Habsburškoj Monarhiji i početaka njegova institucionalnog poučavanja – od uvođenja hrvatskoga jezika kao obaveznog predmeta i nastavnog jezika u pučkim

i građanskim školama, gimnazijama i strukovnim školama pa sve do objave Nacionalnoga okvirnoga kurikuluma.

Izložba sadržava mnoštvo zanimljivih izložaka kao što su početnice, bilježnice, gramatike, pravopisi, lektire, stare klupe, ploče i krede, pera i tintarnice, sastavci i drugi pisani radovi, filmovi, zvučni zapisi, prve obrazovne filmove napravljene za nastavu hrvatskoga jezika, učeničke torbe... Popraćena je lijepim i modernim dizajnom (plakat, lente s metodičkim priručnicima, luksuzan i pregledan katalog u kojemu se prvi put donosi sustavan i pregledan opis povijesti hrvatskoga kao nastavnog predmeta, filmske projekcije popularnih dječjih filmova poput legendarnog „Vlaka u snijegu” ili novijih ekranizacija Kušanovih romana o Koku, interaktivni kvizovi i igre o hrvatskom jeziku i književnosti za učenike osnovnih i srednjih škola, uglazbljene pjesme inspirirane tekstovima iz hrvatske književnosti poput Ujevićeve pjesme „Tamo da putujem” u aranžmanu i izvedbi Arsena Dedića...

Izložbom se ne popularizira samo hrvatski kao predmet u školi nego se široj javnosti skreće pozornost na metodiku kao znanstvenu disciplinu poučavanja hrvatskoga jezika, njezine začetnike i najistaknutije metodičare – profesora Stjepka Težaka i Dragutina Rosandića, Zvonimira Diklića, Jožu Skoka, Vladu Pandžića, Karol Visinko, Jadranku Nemeth-Jajić, Dunju Pavličević-Franić, Antu Bežena i mnoge druge. Njome se ujedno otvara mogućnost da se kritički preispita današnji status hrvatskoga kao materinskog jezika u školama te (ne)povezanost teorije i nastavne prakse hrvatskoga jezika i književnosti kao i razlozi njihova sve većeg raskoraka. Možda pokuša odgovoriti na pitanje: Zašto je u današnje vrijeme hrvatski kao predmet u školama mnogim učenicima jedan od omraženijih?

U svakom slučaju, *Predmet: Hrvatski* izložba je vrijedna pozornosti kroatističke, ali i šire društvene javnosti jer posvema ispunjava cilj autorica: biti „poticajem za sustavnije istraživanje povijesti i različitih aspekata nastave materinskoga hrvatskog i njegove uloge u opismenjavanju te složenim odgojnim zadaćama” od njegovih početaka pa sve do danas.

Dinka Pasini